

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи

**РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 6.030508 «Фінанси та кредит»
за спеціалізацією «Банківська справа»
на тему:
«КРИПТОВАЛЮТА У ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ»**

Виконав: студент 4 курсу, групи 2
Факультету фінансів та банківської справи

Капсамун С.Ю.

Керівник: к.е.н., доцент

Онищенко Ю.І.

ОДЕСА - 2019 року

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

На сучасному етапі розвитку світової економіки фінансові системи країн удосконалюються і прогресують у контексті розвитку глобалізації, поширення ІТтехнологій та загальної комп'ютеризації. Це сприяє появі нових фінансових інститутів, інструментів та форм взаємодії між людьми. Однією із таких форм є криптовалюта. Останнім часом багато уваги як у теоретичних дослідженнях, так і у практиці, приділяється використанню криптовалют у діяльності банків. При цьому ведуться дискусії з приводу використання технології блокчейн у діяльності банків, однак через недовіру до криптовалют та їх високу ризикованість ставиться під сумнів будь-яке інше впровадження їх у діяльності банків.

Значний внесок у теоретичне обґрунтування та практичне дослідження використання криптовалют у діяльності банків внесли як іноземні, так і вітчизняні дослідники: О.Бречко, С.Васильчака, А.Герваїс, Д.Груббер, І.Гусева, Є.Галушка, Т.Желюка, А.Квитки, О.Караме, С.Капкун, В.Лук'янова, Г.Полежаєв, Б.Хюбнер. Так, В.Лук'янов досліджував природу крипто валюти; Т.Желюк й О.Бречко визначили сутність криптовалют та особливості здійснення трансакцій з ними, відмінності від операцій з традиційною валютою; А.Квитка проводив порівняльний аналіз криптовалют з електронними та готівковими грошима; І.Гусева проводила аналіз найпоширеніших криптовалют в Україні та їх поточного курсу; Г.Полежаєв вивчав інвестування в криптовалюту

Мета і завдання дослідження. Мета даної роботи полягає в обґрунтуванні теоретичних підходів та розробленні практичних рекомендацій щодо використання криптовалют у діяльності банків. Для досягнення поставленої мети дослідження є необхідним виконання наступних завдань: дослідити поняття «криптовалюта» та її використання в банківській діяльності; слідити законодавче регулювання обігу криптовалют в Україні; надати оцінку діяльності банків України через аналіз фінансового результату; сформулювати портфель криптовалют банку; побудувати ринкову модель, щоб оцінити ринковий ризик портфелю крипто валют; проаналізувати світовий досвід становлення ринку крипто валют; розробити рекомендації щодо перспектив використання криптовалют у діяльності банків.

Об'єктом дослідження є процес використання криптовалют у діяльності банків. **Предметом дослідження** є теоретичні та практичні засади використання криптовалют у діяльності банків.

Методологія дослідження. У процесі написання роботи використовувалися як загальнонаукові, так і спеціальні методи пізнання: аналізу та синтезу - для визначення сутності поняття «крипто валюта»; графічний метод та метод побудови аналітичних таблиць – для наочного зображення результатів аналізу ринку криптовалют; регресійно-кореляційний аналіз для побудови ринкової моделі з метою визначення ринкового ризику портфеля криптовалют банку.

Інформаційною базою дослідження є монографії і наукові роботи українських та іноземних вчених-економістів, нормативно-правові акти, що складають українське законодавство, до яких входять закони України, інструкції та постанови Національного банку України тощо, використовуються дані статистичні та аналітичні дані Національного банку України, а також дані публічної звітності українських банків.

Особистий внесок здобувача. Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра є самостійно виконаним дослідженням. Усі розробки та пропозиції, що містяться в роботі, належать особисто автору.

Структура та обсяг роботи. Робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг становить 99 сторінок. Робота містить 7 таблиць та 11 рисунків; 3 додатків на 34 сторінках. Список використаних джерел включає 64 найменувань на 6 сторінках.

За результатами дослідження було опубліковано:

Капсамун С. Біткоїн як унікальна криптовалюта/ С. Капсамун // Збірник наукових праць студентів кредитно-економічного факультету Одеського Національного економічного факультету / Одеса: ОНЕУ, 2018. – 297 с., С. 109-115.

Онищенко Ю.І., Капсамун С.Ю. Криптовалюта як фінансовий актив для інвестування банками / Ю.І. Онищенко, С.Ю. Капсамун // Науковий вісник: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. Випуск 25/2019.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ З КРИПТОВАЛЮТАМИ**» розглянуто наступні питання: поняття «криптовалюта» та її використання в банківській діяльності; законодавче регулювання обігу криптовалюти в Україні.

Автором встановлена різниця між електронними грошима та криптовалютою. Загалом під електронними грошима розуміються гроші чи фінансові зобов'язання, обмін та взаєморозрахунки з якими проводяться за допомогою інформаційних технологій. Під криптовалютою розуміємо, що це нова цифрова валюта яка має вигляд програмного коду, побудована на базі блокчейн та повністю децентралізована. Визначено, що блокчейн – це розподілена база даних транзакцій, яку можна порівняти з величезним децентралізованим і розподіленим гробухом, де, завдяки Інтернету, прозоро захищені і автономно зберігаються і перетворюються величини і дані, при цьому центральний контролюючий орган відсутній.

Дослідження законодавче регулювання обігу криптовалюти в Україні показало, що сьогодні воно відсутнє. Однак є два законопроекти, які депутати вже внесли в Раду: "Про обіг криптовалюта в Україні" (далі - №7183) [11] та "Про стимулювання ринку криптовалюта і їх похідних в Україні" (далі - №7183-1) З цих двох законопроектів може бути два сценарія розвитку. Якщо Рада прийме законопроект №7183-1, тоді криптавалюта буде прирівнена до фінансових активів, тобто, грошей, цінних паперів, чеками і депозитах, а криптобіржі ліцензуватимуться, за їх діяльністю буде стежити Нацкомфінпослуг. Підкреслимо, що у сценарії за законопроектом №7183 криптовалюта – це цифровий код – майно, до операцій з яким застосовуються ті ж норми, що і до бартеру в Україні. Ніяких особливих правил оподаткування теж не передбачено. Але ось криптобіржі повинні моніторити кожну транзакцію і ідентифікувати кожну сторону операції, за чим стежитиме НБУ.

У другому розділі **«ОЦІНКА НАПРЯМІВ ВИКОРИСТАННЯ КРИПТОВАЛЮТИ У ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ»** було проаналізовано фінансовий результат банківської; проаналізована динаміка та структура ринка криптовалют, що дозволило сформувавши портфель криптовалют; побудовано ринкову модель сформованого портфелю, що дозволило оцінити ринковий ризик портфелю.

Аналіз фінансових результатів банківської системи України показав, що витрати на формування резервів, адміністративні та інші операційні витрати збільшуються тому банкам терміново треба вводити нові продукти для банківського сектору, такі як іновації, які би дозволили знизити витрати, та залишатися конкурентоспроможним на ринку. Тому інвестицій в криптовалюту будуть добрим рішенням для банків щоб зберегти свою конкурентоспроможність на ринку.

Проведений аналіз ринку криптовалют дозволив обрати 4 криптовалюти для формування портфелю: EOS, Tether, Cardano, TRON. Зазначимо, що EOS та Tether є ліквідними та більш розповсюдженими у світі, а Cardano та TRON є більш інноваційними та менш відомими у світі, що, з одного боку, робить їх цікавими для інвестора, а з іншого, вони є більш ризикованими.

В цілому портфель виявився прибутковим і його річна дохідність склала 48,17%. Таким чином, використання криптовалюти як фінансового активу для інвестування можливе і привабливе для банків та диверсифікації їх діяльності. Аналіз ринку криптовалют та побудова ринкової моделі виявили, що дані фінансові активи є, з одного боку, низько волатильними, а, з іншого, ризикованими, а їх ціна більшою мірою залежить від розробки та впровадження додаткових технологій для обраної криптовалюти. Однак, на нашу думку, в сучасних умовах цифрової трансформації економіки та при впровадженні в банках клієнтоорієнтовного підходу, банки мають вивчати та розробляти всі можливі варіанти диверсифікації їх діяльності, що має супроводжуватися відповідними законодавчими актами.

У третьому розділі **«ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ ВИКОРИСТАННЯ КРИПТОВАЛЮТ У ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ»** були виявлені основні проблеми та ризики використання крипто валют, а так же перспективи використання.

Виявлено, що ринок криптовалют, також як його інфраструктура знаходяться в ще самій початковій стадії свого розвитку. І в міру розвитку нових інформаційних систем і криптовалютних платформ будуть з'являтися інші ризики, і інвестору потрібно постійно бути в курсі не тільки того, скільки з'явилося нових валют на ICO, але і які ризики вони в собі несуть. Криптовалюта нестабільна, ніким не регулюється, не гарантує захист інвестора, схильна до екстремальної волатильності і вкрай приваблива для шахраїв. Перспективи віртуального заробітку можуть бути настільки ж повітряними, як і сама валюта. Тому кожен, хто інвестує в біткоіни або здійснює транзакції з криптовалютою, зобов'язаний в першу чергу враховувати ризики, щоб вжити необхідних заходів. Тільки комплексний підхід допоможе ефективно захистити кошти. Але крипто валюта має дуже великий потенціал для банківської системи.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі наведено теоретичне узагальнення і вирішенні завдань, які полягають у визначенні теоретико-методичних засад та розробці практичних рекомендацій щодо використання криптовалюти у діяльності банку.

За результатами виконаної кваліфікаційної роботи зроблено такі висновки:

1. На основі аналізу теоретичних матеріалів нами було розтлумачено сутність поняття «криптовалюта» та «блокчейн». Під криптовалютою розуміємо, що це нова цифрова валюта, яка має вигляд програмного коду, побудована на базі блокчейн та повністю децентралізована. Блокчейн – це розподілена база даних транзакцій, яку можна порівняти з величезним децентралізованим і розподіленим гробсбухом, де, завдяки Інтернету, прозоро захищені і автономно зберігаються і перетворюються величини і дані, при цьому центральний контролюючий орган відсутній.

2. Розглянуто законодавче регулювання обігу криптовалюти в Україні: два законопроекти, які депутати вже внесли в Раду: "Про обіг криптовалюти в Україні" (далі - №7183) [11] та "Про стимулювання ринку криптовалюти і їх похідних в Україні" (далі - №7183-1)

3. Надано оцінку діяльності банків України через аналіз фінансового результату, та зроблені висновки щодо необхідності впровадження нових продуктів для банківського сектору, такі як іновації, які б дозволили знизити витрати, та залишатися конкурентоспроможним на ринку.

4. Автором був проаналізований ринок криптовалют, проведена оцінка особливостей та характеристик альткоїнів, що дозволило обрати чотири криптовалюти для подальшого інвестування та створення портфелю криптовалют: EOS, Tether, Cardano, TRON.

5. Побудовано ринкову модель, що дозволила виявити, що дані фінансові активи є, з одного боку, низько волатильними, а, з іншого, ризикованими, а їх ціна більшою мірою залежить від розробки та впровадження додаткових технологій для обраної криптовалюти.

6. Дослідження проблем та ризиків використання криптовалют дозволило зробити висновок, що криптовалюта це не загроза, а можливість для банківської системи. Застосування блокчейн-технологій могло б вирішити безліч проблем і знизити витрати. Таким чином, використання криптовалюти як фінансового активу для інвестування можливе і привабливе для банків та диверсифікації їх діяльності.